

Szczególne zasady prawa administracyjnego Ukrainy

*Antonina Fedelesz¹, Marka Kohuta²,
Władysław Nowosad³*

Опубліковано	Секція	УДК
30.09.2024	Право	342.9

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14178414>

Zasady prawa są ważnymi elementami współczesnej nauki prawa i nie jest to przypadek, ponieważ przenikają one reguły prawa i to właśnie w zasadach prawa odzwierciedla się istota prawa w całym jego wyrazie. Zasady prawa w dużej mierze określają specyfikę i treść każdego systemu prawnego.

Współczesny rozwój państwa i społeczeństwa ukraińskiego wskazuje na pojawienie się i utrwalenie nowych stosunków o treści administracyjno-prawnej. Podstawą ich badania i stosowania jest prawo administracyjne, jedna z najważniejszych gałęzi prawa krajowego. Prawo administracyjne jest wykorzystywane do tworzenia i funkcjonowania administracji publicznej. Prawo administracyjne reguluje stosunki związane z wykonywaniem praw, wolności i uzasadnionych interesów osób fizycznych, które nie mają władzy, a także osób prawnych w relacjach z przedstawicielami władzy wykonawczej, organami samorządu terytorialnego, organizacjami publicznymi i innymi podmiotami społecznymi.

Jednocześnie, zdaniem czołowych krajowych badaczy prawa administracyjnego, podstawy teoretyczne tej gałęzi prawa wymagają znacznej poprawy. W szczególności dotyczy to niewystarczającego rozwoju systemu szczególnych zasad prawa administracyjnego Ukrainy. W końcu wszystkie gałęzie prawa mają swoje własne zasady, które określają ich istotę społeczną i orientację prawną. Badanie istoty zasad wpływa na zrozumienie i dalsze doskonalenie samego prawa administracyjnego, jego instytucji, systemu ustawodawstwa administracyjnego, mechanizmu administracyjno-prawnej regulacji stosunków administracyjnych, działań w zakresie tworzenia i egzekwowania prawa, a także na wzmocnienie praworządności w działaniach organów wykonawczych. Ponadto są to zasady, które wpływają na stosowanie prawa materialnego, określają istotę prawną gałęzi prawa i perspektywy jej rozwoju. Wskazane pytania stały się przedmiotem badań prezentowanych w tym artykule.

Słowa kluczowe: «zasady administracyjne», «zasady służby cywilnej», «zasady dobrego rządzenia», «zasady postępowania administracyjnego i odpowiedzialności administracyjnej».

Спеціальні норми адміністративного права України

Анотація. Принципи права є важливими елементами сучасної юридичної науки, і це не випадково, оскільки вони пронизують норми права, і саме в принципах права

¹ Wydział Prawa, Narodowy Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie, Lwów, Ukraina. ORCID 0009-0003-3439-7851

² Wydział Prawa, Narodowy Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie, Lwów, Ukraina. ORCID 0009-0003-9608-2986

³ Wydział Prawa, Narodowy Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie, Lwów, Ukraina. ORCID 0000-0002-8226-5496

відображається сутність права в усіх його проявах. Принципи права багато в чому визначають специфіку і зміст будь-якої правової системи.

Сучасний розвиток української держави та суспільства свідчить про появу та закріплення нових відносин адміністративно-правового змісту. Основою їх вивчення та застосування є адміністративне право — одна з найважливіших галузей національного права. Для формування та функціонування державного управління використовується адміністративне право. Адміністративне право регулює відносини, пов'язані з реалізацією прав, свобод і законних інтересів фізичних осіб, які не мають повноважень, а також юридичних осіб у їх відносинах з представниками виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та іншими суб'єктами суспільного життя.

Водночас, на думку провідних вітчизняних дослідників адміністративного права, теоретичні основи цієї галузі права потребують суттєвого вдосконалення. Зокрема, це стосується недостатньої розробленості системи окремих принципів адміністративного права України. Адже всі галузі права мають свої принципи, які визначають їх соціальну сутність і правову спрямованість. Вивчення сутності принципів впливає на розуміння та подальше вдосконалення самого адміністративного права, його інститутів, системи адміністративного законодавства, механізму адміністративно-правового регулювання адміністративних відносин, правотворчої та правозастосовчої діяльності, а також зміцнення законності в діяльності органів виконавчої влади. Крім того, це принципи, які впливають на застосування норм матеріального права, визначають правову сутність галузі права та перспективи її розвитку. Означені питання і стали предметом дослідження викладного у цій статті.

Ключові слова: «адміністративні принципи», «принципи державної служби», «принципи належного врядування», «принципи адміністративної процедури» та

Wstęp

Według czołowych krajowych naukowców w dziedzinie prawa administracyjnego, teoretyczne podstawy tej gałęzi prawa wymagają znacznej poprawy. W szczególności dotyczy to niewystarczającego rozwoju systemu szczególnych zasad prawa administracyjnego Ukrainy. W końcu wszystkie gałęzie prawa mają swoje własne zasady, które określają ich istotę społeczną i orientację prawną. Badanie istoty zasad wpływa na zrozumienie i dalsze doskonalenie samego prawa administracyjnego, jego instytucji, systemu ustawodawstwa administracyjnego, mechanizmu administracyjno-prawnej regulacji stosunków administracyjnych, działań w zakresie tworzenia i egzekwowania prawa, a także na wzmocnienie praworządności w działaniach organów wykonawczych. Ponadto to zasady wpływają na stosowanie prawa materialnego, określają istotę prawną gałęzi prawa i perspektywę jej rozwoju.

Przedmiotem badań w niniejszym artykule jest system zasad, które określają relacje między państwem a jednostkami w sferze administracyjnej.

Przedmiotem badania jest analiza zasad szczególnych w prawie administracyjnym oraz wyjaśnienie ich miejsca i roli w przepisach prawa.

Koncepcja i charakterystyka szczególnych zasad prawa administracyjnego jako głównych idei i przepisów znajduje odzwierciedlenie w pracach R. Melnyka, V. Averyanova, V. Kolomoitsa, Z. Kisila, V. Ortynsky'ego, M. Kovaliva, V. Kolpakova, L. Kovala, I. Hrytsenko i A. Shkolyka.

W artykule wykorzystano takie metody badań naukowych jak: administracyjna, ogólna teoretyczna, analiza historyczna, analiza porównawcza, dedukcja, analogia, abstrakcja.

Wyniki

Nie sposób nie zgodzić się z R. Melnykiem, który zauważa, że przez szczególne zasady prawa administracyjnego należy rozumieć zasady odnoszące się nie do całej gałęzi prawa administracyjnego, lecz do określonej instytucji administracyjnoprawnej lub jej podgałęzi. Należą do nich zasady służby cywilnej, zasada odpowiedzialności administracyjnej, zasada postępowania administracyjnego, zasady samorządu terytorialnego, zasady świadczenia usług administracyjnych itp. [1, art. 68].

Rozważmy szczegółowo najważniejsze zasady szczególne występujące w prawie administracyjnym Ukrainy.

Pierwszą z nich są szczególne zasady służby cywilnej. „Zasady służby cywilnej” są rozumiane jako podstawowe idee, wytyczne, które wyrażają obiektywne prawa i określają naukowo uzasadnione kierunki realizacji kompetencji, zadań i funkcji służby cywilnej oraz uprawnień urzędników służby cywilnej. Należy zauważyć, że lista zasad służby cywilnej zapisanych w ustawie Ukrainy „O służbie cywilnej”, a mianowicie w art. 4, jest obowiązkowa zarówno dla urzędników służby cywilnej, jak i innych podmiotów władzy. Zawiera nowe zasady, które nie były zawarte w ustawie „O służbie cywilnej”, w szczególności:

1) praworządność - zapewnienie pierwszeństwa praw i wolności człowieka i obywatela zgodnie z Konstytucją Ukrainy, które określają treść i kierunek działań urzędnika służby cywilnej w wykonywaniu zadań i funkcji państwa;

2) legalność - zobowiązanie urzędnika państwowego do działania wyłącznie na podstawie, w granicach uprawnień i w sposób przewidziany w Konstytucji i ustawach Ukrainy;

3) profesjonalizm - kompetentne, obiektywne i bezstronne wykonywanie obowiązków służbowych, ciągłe doskonalenie kompetencji zawodowych przez urzędnika służby cywilnej, biegła znajomość języka państwowego oraz, w razie potrzeby, języka mniejszości regionalnej lub narodowej określonej przez prawo;

4) patriotyzm - lojalność i wierna służba narodowi ukraińskiemu;

5) uczciwość - ukierunkowanie działań urzędnika służby cywilnej na ochronę interesów publicznych i niedopuszczenie do tego, by w wykonywaniu jego uprawnień przeważały interesy prywatne;

6) wydajność - racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów do osiągnięcia celów polityki publicznej;

7) zapewnienie równego dostępu do służby cywilnej - zakaz wszelkich form i przejawów dyskryminacji, brak nieuzasadnionych ograniczeń lub przyznawania nieuzasadnionych korzyści niektórym kategoriom obywateli przy podejmowaniu i wykonywaniu służby cywilnej;

8) bezstronność polityczna - zapobieganie wpływowi poglądów politycznych na działania i decyzje urzędnika służby cywilnej, a także powstrzymanie się od demonstrowania swojego stosunku do partii politycznych, demonstrowania własnych poglądów politycznych podczas wykonywania obowiązków służbowych;

9) przejrzystość - otwartość informacji o działalności urzędnika służby cywilnej, z wyjątkiem przypadków określonych w Konstytucji i ustawach Ukrainy;

10) stabilność - mianowanie urzędników służby cywilnej na czas nieokreślony, z wyjątkiem przypadków określonych przez prawo, niezależność personelu służby cywilnej od zmian w kierownictwie politycznym państwa i organów państwowych [2, art. 59].

Następnie proponujemy rozważyć zasady odpowiedzialności administracyjnej. Odpowiedzialność administracyjna jest szczególnym rodzajem odpowiedzialności prawnej i

posiada wszystkie jej cechy. Tradycyjnie odpowiedzialność prawna wiąże się ze stosowaniem środków przymusu państwowego i jest postrzegana jako reakcja na przestępstwo przewidziane sankcjami norm prawnych, jako wdrożenie, stosowanie i egzekwowanie sankcji. Zastosowanie środków odpowiedzialności prawnej pociąga za sobą dla sprawcy uciążliwe konsekwencje o charakterze majątkowym, moralnym, osobistym lub innym. W ten sposób sprawca „odpowiada” przed państwem za swoje przewinienie. Odpowiedzialność administracyjna przejawia się w nakładaniu na sprawców określonych rodzajów kar administracyjnych, które mają specyficzną treść i różnią się od kar kryminalnych, dyscyplinarnych i odpowiedzialności majątkowej. Odpowiedzialność administracyjna opiera się na szeregu zasad, z których główne to legalność, odpowiedzialność tylko za popełnienie czynu bezprawnego, odpowiedzialność tylko w przypadku winy, nieuchronność odpowiedzialności oraz indywidualizacja odpowiedzialności. Odpowiedzialność administracyjna polega zatem na stosowaniu kar administracyjnych wobec osób, które popełniły delikty administracyjne, które pociągają za sobą uciążliwe dla tych osób skutki o charakterze majątkowym, moralnym, osobistym lub innym i są nakładane przez uprawnione organy lub urzędników na podstawie i w trybie określonym w przepisach prawa administracyjnego.

Oprócz zasad odpowiedzialności administracyjnej równie ważne są zasady postępowania administracyjnego. Najbardziej abstrakcyjne zasady rozpatrywania i rozstrzygania sporów sądowych, które są realizowane w przepisach kodeksów postępowania, nazywane są zasadami (podstawami) postępowania sądowego. Zasady postępowania sądowego można podzielić na dwie grupy: po pierwsze, są to zasady wspólne dla wszystkich lub kilku form wymiaru sprawiedliwości [3]; po drugie, są to zasady właściwe tylko jednej formie wymiaru sprawiedliwości, które wynikają przede wszystkim ze specyfiki przedmiotu procesu i pozycji stron w procesie. Charakter stosunków prawnych stanowiących przedmiot procesu oraz specyfika pozycji stron determinują także odmienną treść zasad ogólnych postępowania sądowego. Zasady praworządności i legalności, równości wszystkich uczestników procesu sądowego wobec prawa i sądu, dyspozycyjności, konkurencyjności stron oraz swobody przedstawiania sądowi dowodów i przekonywania o ich przekonującym charakterze przed sądem, jawności procesu sądowego i jego utrwalania za pomocą środków technicznych, zapewnienia zaskarżalności orzeczeń sądowych oraz mocy wiążącej orzeczeń sądowych to ogólne zasady postępowania sądowego, które powinny być realizowane również w postępowaniu administracyjnym. Jednocześnie działalność sądów administracyjnych powinna opierać się na nieco innych zasadach niż w postępowaniu cywilnym i gospodarczym. Specyfika postępowania administracyjnego będzie polegała na tym, że zwykły człowiek zostanie skonfrontowany z potężnym aparatem administracyjnym. W związku z tym strony będą miały nierówne szanse początkowe. Aby w jakiś sposób zrównoważyć szanse, sąd administracyjny powinien odgrywać aktywną rolę w procesie, aby pomóc jednostce w ochronie jej praw. Specyfika postępowania sądowoadministracyjnego powinna również odzwierciedlać przedmiot postępowania sądowego, którym zazwyczaj będzie działalność podległych organów władzy publicznej (głównie władzy wykonawczej). Przedmiot procesu będzie wpływał na granice ingerencji sądu administracyjnego w te czynności, tak aby nie doszło do naruszenia zasady podziału władz [4, art. 64] itp.

Tak więc, zgodnie z częścią 3 art. 2 Kodeksu postępowania administracyjnego Ukrainy, główne zasady postępowania administracyjnego są następujące: praworządność; równość wszystkich uczestników procesu sądowego wobec prawa i sądu; jawność i otwartość procesu sądowego oraz jego pełne utrwalenie za pomocą środków technicznych; konkurencyjność stron, dyspozycyjność i oficjalne wyjaśnienie wszystkich okoliczności w sprawie; wiążący charakter orzeczenia sądu; zapewnienie prawa do wniesienia skargi kasacyjnej od orzeczenia sądu w przypadkach określonych przez prawo; racjonalność terminu rozpatrzenia sprawy

przez sąd; niedopuszczalność nadużycia praw procesowych; zwrot kosztów sądowych osobom fizycznym i prawnym, na rzecz których wydano orzeczenie sądu [3].

Na szczególną uwagę zasługują tzw. zasady niezależnego rządzenia, czyli wymogi stawiane działaniom administracji publicznej. Podstawowe zasady dobrego rządzenia są następujące: [5, art. 87, 90, 91].

Zasada bezstronności (bezstronności, obiektywizmu) oznacza, że administracja publiczna musi zapewnić równe traktowanie wszystkich uczestników postępowania administracyjnego. Organ administracji nie może być nadmiernie zainteresowany wynikiem rozpatrzenia i rozstrzygnięcia sprawy [6, art. 9]. Zasada bezstronności w podejmowaniu decyzji jest jedną z podstawowych zasad wymiaru sprawiedliwości i została zapisana w Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności [2], a jej przeniesienie na grunt procedur administracyjnych stanowi kolejną gwarancję przestrzegania praw i słuszych interesów jednostek w relacjach z organami administracji publicznej;

Zasada pewności prawa (w tym zgodności z prawnymi formami działalności) Zasada pewności prawa oznacza zgodność z szeregiem wymogów. Tradycyjnie ETPCz zalicza do zasady pewności prawa kilka podstawowych elementów: jasność, precyzja, dostępność, przewidywalność prawa (praworządność); stabilność przepisów; obowiązkowa publikacja przepisów; brak nieprzewidzianych zmian w przepisach; niedopuszczalność działania prawa wstecz w czasie; uzasadnione (zgodne z prawem) oczekiwania; „nie dwa razy za to samo”; „nie ma kary bez prawa”; niedopuszczalność rewizji (unieważnienia) orzeczeń sądowych, które weszły w życie (są prawomocne) i nie zawierają pomyłki sądowej i/lub naruszeń prawa (res judicata); pewność co do granic uznaniowości władz; moc wiążąca i wykonalność orzeczeń sądowych; niedopuszczalność arbitralności i stosowania nieprzejrzystych mechanizmów podważających zaufanie do prawa, organów państwowych i sądów. Rozważmy szczegółowo istotę niektórych elementów zasady pewności prawa. Jednym z pierwszych zadań realizacji zasady pewności prawa jest zapewnienie jasności i spójności przepisów prawa zawartych w regulacjach. Definitywność jest niezbędnym kryterium, oznaką praworządności, która została już sformułowana i ogłoszona. Stopień, w jakim przepis prawa spełnia kryterium pewności, można wykorzystać do wyciągnięcia wniosków na temat skuteczności i efektywności działalności legislacyjnej. We wspomnianym raporcie Komisji Weneckiej podkreślono następujące postanowienia dotyczące pewności norm prawnych i zasad legislacyjnych: aby osiągnąć zaufanie do systemu sądownictwa, państwo musi zapewnić łatwy dostęp do tekstu prawa; musi przestrzegać wprowadzonych przez siebie przepisów i stosować je w przewidywalny sposób i w logicznej kolejności. Analiza orzecznictwa ETPC pozwala nam zidentyfikować elementy składowe pewności rządów prawa. Wymogi te są następujące: akty prawne muszą być ogłaszane z wyprzedzeniem, wywoływać skutki na przyszłość, być jasne, precyzyjne, dostępne, przewidywalne, spójne i wiążące [7, art. 20];

Zasada rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Co do zasady, za rozsądny termin uważa się okres, który jest obiektywnie niezbędny do wykonania czynności procesowych, podjęcia decyzji procesowych oraz rozpatrzenia i rozstrzygnięcia sprawy w celu zapewnienia terminowej (bez nieuzasadnionych opóźnień) ochrony sądowej;

Zasada poszanowania życia prywatnego (w tym poufności danych osobowych) Artykuł 8 Konwencji - Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego „1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji. 2. Władze publiczne nie mogą ingerować w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków, gdy taka ingerencja jest zgodna z prawem i konieczna w demokratycznym społeczeństwie w interesie bezpieczeństwa państwowego, bezpieczeństwa publicznego lub dobrobytu gospodarczego kraju, ze względu na konieczność zapobieżenia zakłóceniu porządku lub przestępstwu, z uwagi na ochronę zdrowia lub moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.” Aby powołać się na art. 8 Konwencji, skarżący musi wykazać, że jego skarga wchodzi w zakres co najmniej jednego z czterech interesów

określonych w tym artykule, a mianowicie życia prywatnego, życia rodzinnego, domu i korespondencji. Niektóre kwestie obejmują oczywiście więcej niż jeden interes. Po pierwsze, Trybunał ustala, czy skarga skarżącego wchodzi w zakres Artykułu 8 Konwencji. Następnie Trybunał bada, czy doszło do ingerencji w to prawo, czy zostały spełnione pozytywne obowiązki państwa w zakresie ochrony tego prawa. Warunki, w których państwo może ingerować w korzystanie z chronionego prawa, zostały określone w art. 8 ust. 2 Konwencji, a mianowicie w interesie bezpieczeństwa narodowego, bezpieczeństwa publicznego lub dobrobytu gospodarczego kraju, w celu zapobieżenia zakłóceniu porządku lub przestępstwu, w celu ochrony zdrowia lub moralności lub w celu ochrony praw i wolności innych osób. Ograniczenia są dozwolone, jeśli są „zgodne z prawem” lub „przewidziane przez prawo” i są „konieczne w demokratycznym społeczeństwie” dla ochrony jednego z celów określonych powyżej. Oceniając test konieczności w demokratycznym społeczeństwie, Trybunał często musi zrównoważyć interesy skarżącego, chronione na mocy art. 8 Konwencji, z interesami strony trzeciej, chronionymi na mocy innych postanowień Konwencji i jej Protokołów [8, art. 83];

Zasada efektywności (podejmowanie najwłaściwszej decyzji zarządczej w danej sytuacji) oznacza, że administracja publiczna powinna być skuteczna i terminowa, zapewniając wszystko, co potrzebne, na podstawie jasnych celów, oceny przyszłych skutków oraz, w miarę możliwości, wcześniejszych doświadczeń. Realizacja zasady efektywności zależy również od wdrażania polityk UE w sposób proporcjonalny oraz od tego, czy decyzje podejmowane są na akceptowalnym poziomie [8];

Zasada przejrzystości (informowanie społeczeństwa o decyzjach zarządczych i środkach administracyjnych). V. Galunko zauważa, że zgodnie ze standardami Unii Europejskiej (UE) otwartość oznacza, że instytucje publiczne powinny działać bardziej otwarcie. Powinny one aktywnie wymieniać informacje z państwami członkowskimi UE na temat tego, co robi UE i jakie decyzje podejmuje. Powinny przedstawiać informacje w języku dostępnym i zrozumiałym dla ogółu społeczeństwa. Przejrzystość oznacza, że decyzje są podejmowane i wdrażane zgodnie z procedurami określonymi w prawie i przepisach (prawodawstwie). Oznacza to również, że informacje są dostępne i swobodnie dostępne dla osób, których może dotyczyć decyzja lub jej wdrożenie. Oznacza to również, że informacje są dostarczane w wystarczającej ilości, w zrozumiałej formie i za pośrednictwem mediów.

Zasada otwartości i przejrzystości przewiduje otwartość publicznej administracji dla zewnętrznych sprawdzeń, w szczególności przejrzystość charakteryzuje dostępność informacji o wewnętrznej działalności organów władzy. Otwartość i przejrzystość pozwala każdemu dowiedzieć się o mechanizmach podjęcie administracyjnych decyzji i stwarza warunki organom nadzoru dla przeprowadzenia zewnętrznych sprawdzeń.

Otwartość władzy jednoczy trzy główne elementy: 1) przejrzystość (transparency) - pobyt pod publiczną kontrolą; 2) dostępność (accessibility) - każdemu, w dowolnym czasie, wszędzie; 3) czułość - do nowych idei i wymogów, gotowość operatywnie reagować (responsiveness).

Pojęcie "otwartość" ma szersze znaczenie, aniżeli широкоживаний termin "przejrzystość". Otwartość przewiduje jeszcze dwa aspekty - "dostępność" i "czułe reagowanie", co jest innymi charakterystykami jakości współdziałania organów władzy z społeczeństwem, której ona służy [8].

Zasady nadania administracyjnych usług: Prawo Ukrainy "O administracyjnych usługach" w artykule 4 wydziela 10 zasad administracyjnych usług:

1) Przewodzenia prawa, w tej liczbie prawomocności i prawnej określoności. Zasada przewodzenia prawa ogranicza i prawodawczą władzę, która również jest i wykonawcą wcześniej uchwalonych praw, czyli jest "związana" prawami. To oznacza, że przy uchwale nowego ustawodawstwa do spraw administracyjnych usług, parlament powinien dotrzymać się ograniczeń ustalonych w skomentowanym Prawie (w szczególności, i w

artykule 5). Jedno z czołowych miejsc zasady przewodzenia prawa określono w ukraińskiej Konstytucji, w szczególności, co do wyznaczenia Ukrainy jak prawnego państwa, a także co do uznania i działania w Ukrainie zasady przewodzenia prawa (ч. 1 ст. 8). Zresztą, sama idea serwisowego państwa i administracyjnych usług wpływa z zasady przewodzenia prawa.

Zasada prawomocności określono w st. 19 Konstytucji Ukrainy, za którą "władze publiczne i organy miejscowego samorządu, ich funkcjonariusze zobowiązane działać na podstawie tylko, w granicach uprawnień i w sposób, że przewidziane Konstytucją i prawami Ukrainy". Norma ustala спеціальнодозвільний sposób (тип) prawnej regulacji dla mechanizmu państwa. Analogiczne zalecenia mieszczą się w artykułach 92 i 120 Konstytucje. Zasadę prawomocności można rozpatrywać jak składową zasady przewodzenia prawa, i jak oddzielna zasada. Najcenniejszy w nim jest właśnie wymóg do poziomu prawnej regulacji stosunków z nadania administracyjnych usług. Czyli taka regulacja powinna spełniać się prawami. W skomentowanym Prawie zasada prawomocności najbardziej wyraźnie wyrażono w st. 5 (Główne wymogi do regulacji nadania administracyjnych usług), za którą wyjątkowo prawami ustalają się podstawy dla otrzymania administracyjnej usługi; subiekt nadania usług i odpowiednie jego uprawnienia; lista i wymogi do dokumentów dla otrzymania usługi; płatność albo nieopłacalność usługi; ostateczny termin nadania; lista podstaw dla odmowy w nadaniu administracyjnej usługi; lista administracyjnych usług, co nadaje się w państwie. Również należy pamiętać, że w wyznaczeniu pojęcia "administracyjna usługa" (punkt 1 st. 1) zaakcentowano na wymogu działalności subiektów nadania administracyjnych usług odpowiednio do prawa. Zasada prawnej określoności jak konieczny warunek dotrzymania zasady przewodzenia prawa polega u wyraźności podstaw, cel i treści normatywnych zaleceń, a także prawodawczego ustalenia uprawnień organów władzy w stosunkach z subiektami zwrócenia;

2) Stabilność. Ta zasada przewiduje stałość ustawodawstwa i uregulowanych nim stosunków prawnych, a także państwowej polityki, ubezpieczenie ich od drastycznych, bezpodstawnych przemian przy jednoczesnym zachowaniu rozwoju i konsekwentnego usunięcia usterek w regulacji, czyli zabezpieczenie polityczno-prawnej тяглості w państwie. W szerszym kontekście ta zasada oznacza trwałość, przynależność, prawowitość funkcjonowania całego mechanizmu państwa (systemy publicznych organów, instytucji i organizacji; innych jego elementów) i odpowiedniego prawnego systemu;

3) Równości przed prawem. Zasada równości oznacza formalną równoprawność - identyczność objętości praw i prawniczo sankcjonują możliwości uczestników stosunków prawnych, w naszym wypadku - najpierw równość subiektów zwrócenia i subiektów nadania administracyjnych usług przed prawem. Nie mniej ważne znaczenie tej zasady w równości różnych subiektów zwrócenia;

4) Otwartości i przejrzystości. Ta zasada przewiduje możliwość najpierw dla subiektów zwrócenia - potencjalnych konsumentów usług, i całych zainteresowanych subiektów - stale i operatywnie otrzymywać całą pełność koniecznych im wierzytelnych wiadomości co do funkcjonowania systemu nadania administracyjnych usług jak w Ukrainie w ogóle, tak i w konkretnym ЦНАП czy subieckie nadania administracyjnych usług, a także co do oddzielnych działań w ramach odpowiedniego prowadzenia z nadania administracyjnej usługi;

5) Operatywności i we właściwym czasie. Operatywność oznacza, że sprawa powinna być rozstrzygnięto możliwie szybciej, w możliwie krótszy okres czasu, nie zważając na oficjalnie odprowadzony na to termin. Czyli ta zasada potępia praktykę sztucznej i немотивованого zwłoki z podjęciem decyzji w sprawie - do ostatniego dnia czy innego krytycznie małego okresu czasu w ramach odprowadzonego ustawodawstwem terminu. Wymóg we właściwym czasie akcentuje na tym, że sprawa powinna być rozstrzygnięto w przewidziany ustawodawstwem termin, przy czym w okres do nadejścia okoliczności, kiedy traci się sens w otrzymaniu subiektem zwrócenia odpowiedniej usługi. Ważna jest współzależność celu zwrócenia jaźni (zadowolenie prywatnych interesów) i środków (rozpoznanie sprawy organem / nadania

usługi). Jeśli cel - otrzymanie usługi do pewnego znaczącego dla subiekta zwrócenia czasu - staje z technicznych czy proceduralnych przyczyn niewykonalną, dla jaźni traci się sens w takiej usłudze;

6) Dostępności informacji o nadaniu administracyjnych usług. Ta zasada oznacza wiarygodność, pełność i we właściwym czasie przedstawienia wiadomości o administracyjnych usługach i trybie ich nadania, a także innej ważnej dla obywateli informacji z zakresu administracyjnych usług, w szczególności co do trybu funkcjonowania subiektów nadania administracyjnych usług;

7) Osłonięciu osobistych danych. Ta zasada ustala konieczność obrony wiadomości o konkretnie określonej jaźni czy jaźni, którą może być wiarygodnie ustalono, w szczególności i wskutek użycia wspomnianych wiadomości.;

8) Racjonalnej minimalizacji ilości dokumentów i proceduralnych działań, co wymaga się dla otrzymania administracyjnych usług. Ta zasada ma na celu uproszczenie procedury otrzymania administracyjnych usług. To dotyczy najpierw wyraźnie określonej listy dokumentów, koniecznych dla otrzymania administracyjnej usługi. Zasada orientuje organy publicznej administracji i na zmniejszenie ilości takich zażądanych u subiekta zwrócenia dokumentów (kosztem wewnętrznego przepływu dokumentów i międzyresortowej komunikacji), a także na racjonalizację etapów w ramach jedynej jednolitej usługi. Przy czym takie zmniejszenie powinno towarzyszyć uproszczeniem i przyśpieszeniem rozpoznania sprawy z zachowaniem należytej jakości podjęcia decyzji w sprawie;

9) Nieuprzedzonej i sprawiedliwości. Ta zasada jest pochodna od zasady formalnej równości, przecież przy nadaniu pewnemu subiekta nie przewidzianych prawem i невмотивованих przewag zasada równości porusza się. Razem z tamtym zasada akcentuje na innym aspekcie równości, skierowanym na dotrzymanie określonego przewodem prawa i prawomocnością imperatywu, który zabrania osobiste, nie pokrzepione uprawnieniami, ingerencja subiekta w sprawę i jego niezgodną (prywatną) z prawem umotywowaną w podjęciu pewnej decyzji, co będzie różniło się od analogicznych decyzji przy reszcie nieodmiennych warunków i okoliczności;

10) Dostępności i wygodzie dla subiektów zwróceń. Ta zasada ogarnia całokształt czynników i kryteriów (terytorialny rozkład subiekta nadania usług, obecność transportowej sieci, reżim pracy, rozwój informacyjny-komunikacyjnej sieci), które zabezpieczają możliwość dostępu (bezpośredniego czy dystansowego) do administracyjnych usług możliwie większej liczbie potencjalnych subiektów zwróceń w maksymalnie komfortowy i możliwy do przyjęcia dla ich sposób.

Wnioski

Więc, jak upatruje się z викладеного, specjalne zasady odgrywają ważną rolę w administracyjnym prawie, przecież bezpośrednio wyznaczają treść i ukierunkowanie prawnych norm tej branży prawa.

Pod specjalnymi zasadami administracyjnego prawa trzeba rozumieć zasady, które rozpowszechniają swoje działanie nie na całą branżę administracyjnego prawa, a na konkretny адміністративно-правовий instytut albo підгалузь. Do ich należą zasady: państwowej służby, zasada administracyjnej odpowiedzialności, zasada administracyjnego sądownictwa, zasady miejscowego samorządu, zasady nadania administracyjnych usług itd.

Specjalne branżowe zasady są wzajemnie powiązane z zasadami wykonawczej działalności publicznej administracji. Zasady wykonawczej działalności - to potencjalna podstawa kształtowania branżowych zasad administracyjnego prawa. Razem z tamtym warto wyróżnić, że w normach administracyjnego prawa zasady wykonawczej działalności stają w zmienionym wyglądzie, przebijając formy konkretnych powszechnie obowiązujących wymogów. W oparciu o osiągnięcie prawnej nauki, analizę czynnego administracyjnego ustawodawstwa Ukrainy i praktyki jego stosowania, można wyciągnąć wniosek, że główne

zasady formują się w płaszczyźnie wzajemnych relacji między społeczeństwem i organami wykonawczej władzy. Oni są bezpośrednim środkiem realizacji założeń ramowych i pełniej ujawniają przyrodę kształtowania i funkcjonowania administracyjnego prawa Ukrainy, podkreślają jego miejsce i rolę w prawnym systemie.

Perspektywne dla późniejszego badania jest dokładne studiowanie funkcjonowania specjalnych zasad administracyjnego prawa przez wyróżnianie ich struktury i miejsca wśród innych zasad prawa.

Źródła

1. Мельник Р.С. Принципи адміністративного права. *Адміністративне право України: словник термінів*. Київ: Ін Юре, 2014.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Міжнародний документ Ради Європи від 04 листопада 1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/shw/995_004#Text. (дата звернення: 01.09.2024).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005 № 35-36, № 37. 446 с.
4. Уваров О. Загальні принципи права та їх роль у правозастосуванні з позицій природноправового і позитивістського під-ходів до права. *Вісник Академії правових наук України*. 2008. № 2 (53). С. 244-252.
5. Авер'янов В.Б. Проблеми забезпечення верховенства права у сфері виконавчої влади. *Українське право*. 2006. №1. 267 с.
6. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/203-IX#Text>. (дата звернення: 01.09.2024).
7. Колпакова В. К. Кузьменко О. В. Адміністративне право: *Підручник*. Київ: Юрінком. Інтер, 2003. 544 с.
8. Галунько В. Олефір В., Гридасов Ю. та ін. Адміністративне право України: у 2-х т.: підручник Т. 1.: Загальне адміністративне право. Академічний курс. *Херсон: ХМД*, 2013. 396 с.